

Brusel 10. března 2025
(OR. en)

6787/25

COH 15

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Závěry o soudržnosti a politice soudržnosti po roce 2027 – <i>schválení</i>

1. Předsednictvím vypracovaný návrh závěrů o soudržnosti a politice soudržnosti po roce 2027 byl projednán na zasedáních Pracovní skupiny pro strukturální opatření a nejvzdálenější regiony konaných ve dnech 23. ledna, 6. a 20. února a 7. března 2025. Z výměn názorů s delegacemi na úrovni pracovní skupiny vzešel návrh závěrů Rady ve znění uvedeném v příloze této poznámky.
2. Výbor stálých zástupců se žádá, aby Radě doporučil schválit tyto závěry ve znění uvedeném v příloze této poznámky.

NÁVRH

Závěry Rady o soudržnosti a politice soudržnosti po roce 2027

RADA EVROPSKÉ UNIE:

- 1) PŘIPOMÍNÁ, že těmito závěry Rady nejsou dotčena jednání o víceletém finančním rámci na období po roce 2027;
- 2) PŘIPOMÍNÁ své závěry z listopadu 2022 o politice soudržnosti, z listopadu 2023 o budoucnosti politiky soudržnosti, z června 2024 o deváté zprávě o soudržnosti a z listopadu 2024 o úloze politiky soudržnosti při řešení demografických výzev v EU;
- 3) PŘIPOMÍNÁ Strategickou agendu na období 2024–2029, kterou dne 27. června 2024 přijala Evropská rada a v níž je uznána potřeba posílit hospodářskou, sociální a územní soudržnost v zájmu soustavné vzestupné konvergence, snižování rozdílů, zvyšování naší odolnosti a konkurenceschopnosti a stimulace dlouhodobého růstu v celé Unii s cílem podpořit celkový harmonický rozvoj EU;
- 4) PŘIPOMÍNÁ klíčové sdělení Budapešťského prohlášení o Nové dohodě pro konkurenceschopnost Evropy, v němž se uvádí, že tváří v tvář nové geopolitické realitě a hospodářským a demografickým výzvám a potřebě zajistit pro EU suverenitu, bezpečnost, odolnost i globální vliv by EU měla usilovat o to, aby byla konkurenceschopná, produktivní, inovativní a udržitelná, přičemž by měla stavět na hospodářské, sociální a územní soudržnosti a zajistit konvergenci;
- 5) VÍTÁ skutečnost, že v politických směrech předsedkyně Evropské komise pro příští Evropskou komisi na období 2024–2029 se uznává potřeba posílené politiky soudržnosti a růstu, v jejímž centru jsou regiony, navržená v partnerství s vnitrostátními, regionálními a místními orgány, aby bylo možné řešit regionální a sociální rozdíly;

- 6) OCENŮJE zprávy Enrica Letty a Maria Draghiho¹, které se zabývají výzvami, jimž EU čelí, a jejími politikami na jednotném trhu;
- 7) BERE NA VĚDOMÍ sdělení Evropské komise s názvem „Kompas konkurenceschopnosti pro EU“², které bylo přijato dne 29. ledna 2025;
- 8) UZNÁVÁ, že je důležité zajistit, aby hodnoty Unie a Listina základních práv Evropské unie byly v praxi účinně uplatňovány a dodržovány a aby byly chráněny finanční zájmy Unie. V tomto ohledu ZNOVU OPAKUJE, že existuje jasná vazba mezi dodržováním zásad právního státu a Listiny na jedné straně a financováním Unie na straně druhé, a ZDŮRAŽŇUJE význam ochrany finančních zájmů Unie s ohledem na nařízení o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie;

Hospodářská, sociální a územní soudržnost a její úloha při řešení výzev EU

- 9) PŘIPOMÍNÁ, že cíl hospodářské, sociální a územní soudržnosti, jak je stanoven ve Smlouvách, je ústředním prvkem evropského projektu a že politiky a činnosti EU by měly přispívat k dosažení tohoto cíle tím, že zohlední jejich územní rozměr a jejich koordinaci, případně s aktivním zapojením vnitrostátních, regionálních a místních orgánů a zúčastněných stran. V této souvislosti VYBÍZÍ Komisi, aby pravidelně analyzovala územní rozdíly mezi členskými státy a regiony. Současně POUKAZUJE na to, že k dosažení cílů politik a činností EU je třeba začlenit územní rozměr do jejich koncipování a provádění;

¹ Enrico Letta, *Much more than a market* (Mnohem více než jen trh), duben 2024; Mario Draghi, Budoucnost evropské konkurenceschopnosti – strategie konkurenceschopnosti pro Evropu, září 2024.

² Dokument 5785/25.

- 10) JE ZNEPOKOJENA asymetrickým územním a společenským dopadem četných výzev, jimž EU, její členské státy a regiony čelí, zejména potřebou zvýšit konkurenceschopnost, odolnost a bezpečnost při současném řešení ekologické a digitální transformace a demografických výzev. POUKAZUJE na to, že pokud tyto výzvy nebudou řešeny, mohly by v mnohých regionech vést k postupné divergenci, hospodářské stagnaci nebo rozvojové pasti, a následně k prohloubení hospodářských, sociálních a územních rozdílů v rámci EU a k ohrožení evropského projektu;
- 11) ZDŮRAZŇUJE, že řešení těchto výzev vyžaduje koordinaci a soudržná opatření na úrovni EU, která by měla být rozvíjena v úzkém dialogu mezi Komisí, členskými státy a případně regionálními a místními orgány a zúčastněnými stranami. V této souvislosti ZDŮRAZŇUJE, že je důležité podporovat jasnou doplňkovost a součinnost mezi politikami EU a zabránit překrývání různých nástrojů;
- 12) DOMNÍVÁ SE, že rámec evropského semestru by se měl pravidelně zabývat cílem konvergence a v příslušných případech jeho územním rozměrem, a to v plném partnerství s členskými státy;

Politika soudržnosti a konkurenceschopnost

- 13) PŘIPOMÍNÁ zprávu Enrica Letty, která zdůrazňuje, že účinná politika soudržnosti prováděná vyváženým způsobem v celé EU je klíčovou podmínkou úspěchu jednotného trhu;
- 14) UZNÁVÁ, že podle „Kompasu konkurenceschopnosti pro EU“ *„[má] modernizovaná politika soudržnosti zásadní význam pro posílení růstu, snížení rozdílů a posílení konkurenceschopnosti na celém jednotném trhu, přičemž zároveň podporuje regiony a komunity v jejich dlouhodobém rozvoji a spravedlivé transformaci“*, a poukazuje zejména na úlohu podpory dovedností a kvalitních pracovních míst jakožto horizontálního faktoru umožňujícího tyto procesy;

- 15) ZNOVU POTVRZUJE, že konkurenceschopnost a soudržnost jsou vzájemně propojeny. Soudržnost potřebuje konkurenceschopnost coby hnací sílu růstu, zatímco konkurenceschopnost bez soudržnosti opomíjí plný potenciál, který EU nabízí. ZDŮRAZŇUJE úlohu zvyšování konkurenceschopnosti EU jako celku a zlepšování soudržnosti mezi zeměmi a regiony, což přispívá k dosažení strategických priorit EU a řešení jejích výzev vzájemně se posilujícím způsobem;
- 16) DOMNÍVÁ SE, že v zájmu posílení konkurenceschopnosti a odolnosti Evropy musí EU mobilizovat všechny své motory růstu. ZDŮRAZŇUJE úlohu politiky soudržnosti, pokud jde o přispívání ke konkurenceschopnosti využitím růstového potenciálu všech území, včetně méně rozvinutých regionů, a na základě místních silných stránek. ZDŮRAZŇUJE význam strategií inteligentní specializace a budování sítí spolupráce zahrnující předávání znalostí, výzkum a inovace, a to s cílem pomoci regionům rozvíjet konkurenceschopné kapacity, posílit regionální hodnotové řetězce a začlenit se do globálních hodnotových řetězců. Tím by se zvýšila dlouhodobá odolnost regionů, podpořila se vzestupná konvergence a snížily se rozdíly mezi regiony a v rámci regionů a sociální nespokojenost;

Základy a klíčové zásady politiky soudržnosti

- 17) PŘIPOMÍNÁ, že politika soudržnosti coby ústřední prvek projektu evropské integrace je dlouhodobou strukturální investiční politikou EU, která snižuje regionální rozdíly v EU a zvyšuje vzestupnou konvergenci a odolnost regionů EU. ZDŮRAZŇUJE, že politika soudržnosti by měla i nadále přispívat k dosahování strategických cílů a priorit Evropské unie a zároveň řešit vnitrostátní a regionální cíle;

- 18) ZNOVU POTVRZUJE, že politika soudržnosti by měla být i nadále založena na klíčových zásadách, jako je sdílené řízení, víceúrovňová správa, partnerství, jakož i přístup založený na lidech a místě, které jsou uplatňovány souběžně se zásadami proporcionality a subsidiarity. PŘIPOMÍNÁ, že tyto klíčové zásady mají zásadní význam pro řádné zapojení vnitrostátních, regionálních a místních orgánů a zúčastněných stran do plánování, provádění a řízení politiky soudržnosti, která by se měla uskutečňovat co nejbližší evropským občanům a v jejich prospěch, čímž by se provádění této politiky více zaměřovalo na lidi, směřovalo zdola nahoru a bylo účinnější. ZDŮRAZŇUJE, že tyto zásady posilují celý model evropské integrace a zároveň vytvářejí pocit sdílené odpovědnosti a hodnot;
- 19) VYZÝVÁ Komisi, aby posílila územní přístup prostřednictvím opatření přizpůsobených potřebám a příležitostem různých oblastí. UZNÁVÁ, že územní nástroje by mohly lépe zohledňovat stávající územní strategie v členských státech. DOMNÍVÁ SE, že funkční oblasti, které vycházejí mimo jiné z vazeb mezi městskými a venkovskými oblastmi, mohou sloužit jako účinný rámec pro provádění individuálně uzpůsobených strategií a řešení výzev přesahujících správní hranice;
- 20) ZDŮRAZŇUJE, že politika soudržnosti by měla zůstat otevřená všem regionům, zejména těm nejvíce znevýhodněným, venkovským oblastem, oblastem postiženým průmyslovými přeměnami a regionům, které jsou závažně a trvale znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami, jako jsou například nejsevernější regiony s velmi nízkou hustotou obyvatelstva a ostrovní, přeshraniční a horské regiony, jak je uvedeno v článku 174 SFEU. ZDŮRAZŇUJE, že politika soudržnosti by měla i nadále hrát klíčovou úlohu při snižování regionálních rozdílů v EU a pomáhat méně rozvinutým regionům dotáhnout se na úroveň rozvinutějších regionů s cílem dosáhnout vzestupné konvergence Unie. UZNÁVÁ, že je důležité řešit výzvy související s geopolitickou nestabilitou na vnějších hranicích EU, přičemž zvláštní pozornost je třeba věnovat členským státům a regionům, které jsou útočnou válkou Ruska proti Ukrajině postiženy nejvíce, zejména regionům sousedícím s Ruskem a Běloruskem a regionům sousedícím s Ukrajinou; UZNÁVÁ výzvy, jimž členské státy a regiony čelí v souvislosti s migračními tlaky, včetně těch, které jsou způsobeny probíhajícími konflikty;

- 21) ZDŮRAZŇUJE, že je třeba v rámci EU uvolnit plný potenciál nejvzdálenějších regionů a jejich příspěvek k prosazování zájmů a hodnot EU za jejími evropskými hranicemi. VYZÝVÁ Komisi, aby plně využila možností, které nabízí článek 349 SFEU, podpořila jejich regionální integraci a zaručila, že v politice soudržnosti po roce 2027 budou kromě jejich specifík a omezení zvažovaných v jakýchkoli jiných legislativních návrzích zohledněna vhodná pravidla;
- 22) ZDŮRAZŇUJE, že všechny složky Evropské územní spolupráce posilují regionální vazby a integraci mezi členskými státy a rozvíjejí pozitivní vztahy mezi EU a jejími partnerskými zeměmi. VYZÝVÁ Komisi, aby prozkoumala možné cesty k posílení meziregionální, nadnárodní a přeshraniční spolupráce, která povede ke zvýšení odolnosti a lepšímu fungování jednotného trhu a k harmonickému přeshraničnímu rozvoji. ZDŮRAZŇUJE, že je třeba zlepšit součinnost mezi hlavními programy a programy Interreg;
- 23) PŘIPOMÍNÁ, že politika soudržnosti není nástrojem reakce na krize, zároveň však uznává její schopnost reagovat na nepředvídané a neočekávané okolnosti, které by mohly potenciálně ohrozit rozvojovou kapacitu regionů. Současně VYBÍZÍ Komisi, aby se poučila z reakcí na nedávné krize v rámci politiky soudržnosti s cílem zefektivnit stávající nástroje pro mimořádné situace a zajistit jejich větší účinnost;

Správa politiky soudržnosti

- 24) ZDŮRAZŇUJE, že politika soudržnosti musí být i nadále realizována ve sdíleném řízení;

- 25) PŘIPOMÍNÁ význam víceúrovňové správy, která umožňuje účinné zásahy na nejvhodnější územní úrovni v každém členském státě a zároveň posiluje pocit sdílené odpovědnosti. Víceúrovňová správa spolu se sdíleným řízením a dialogem s partnery, a to jak ve fázi plánování, tak ve fázi provádění, usnadňuje dosažení politických cílů stanovených ve Smlouvě a posiluje postavení členských států a regionálních a místních orgánů. V této souvislosti VYZÝVÁ Komisi, aby zachovala jejich úlohu při správě politiky soudržnosti a naplňování cílů EU na základě jejich územního potenciálu a specifických výzev;
- 26) VYZÝVÁ Komisi, aby zajistila, že model řízení politiky soudržnosti bude i nadále respektovat stávající rozdělení pravomocí a systém koordinace mezi různými úrovněmi správy v každém členském státě a úlohu regionálních a místních orgánů při koncipování, plánování, řízení, provádění, monitorování a hodnocení politik;
- 27) ZDŮRAZŇUJE, že účinné provádění politik, reforem a investic vyžaduje silné instituce, řádnou správu věcí veřejných a správní kapacitu, a to i v případě, že čelí novým a rychle se vyvíjejícím výzvám. VYZÝVÁ proto Komisi, aby navrhla účinná opatření na podporu budování správních a institucionálních kapacit na vnitrostátní, regionální a místní úrovni v rámci politiky soudržnosti, aniž by byly ohroženy stávající systémy v členských státech;

Účinnost a efektivnost politiky soudržnosti

- 28) PŘIPOMÍNÁ, že politika soudržnosti je dlouhodobou investiční politikou a že zlepšení efektivnosti a účinnosti politiky soudržnosti lze dosáhnout zaměřením na výsledky. UZNÁVÁ, že politika soudržnosti by mohla umožnit reformy týkající se cílů politiky soudržnosti, které jsou v souladu s prioritami Unie a zároveň respektují priority členských států; ZDŮRAZŇUJE, že při vymezování investic a reforem by měly být dodržovány klíčové zásady a cíle politiky soudržnosti;

- 29) VYZÝVÁ Komisi, aby na základě zkušeností získaných z financování nesouvisejícího s náklady a ze zjednodušeného vykazování nákladů a zkušeností se stávajícími modely prozkoumala možnosti přístupu více založeného na výkonnosti, a to s náležitým přihlédnutím k dostupným hodnocením a auditům systémů založených na výkonnosti, včetně těch, které provádí Evropský účetní dvůr. POUKAZUJE na to, že bude-li přístup více založený na výkonnosti zaveden, je zapotřebí – mimo jiné i v rámci plánování – pružnějšího a individuálnějšího přístupu, který uznává specifické územní potřeby a výzvy;
- 30) VYZÝVÁ k dalšímu zjednodušení a snížení administrativní zátěže na všech úrovních a ve všech fázích plánování, provádění, monitorování, kontroly a auditu při současném zachování základů a klíčových zásad politiky soudržnosti; současně VYZÝVÁ Komisi, aby navrhla jednodušší prováděcí pravidla pro fondy politiky soudržnosti, aby se zabránilo vícenásobnému čerpání finančních prostředků a snížila se roztříštěnost podpory; ZDŮRAZŇUJE rovněž význam zjednodušení a větší soudržnosti pravidel EU pro státní podporu ve všech nástrojích EU, včetně politiky soudržnosti, a zjednodušení postupů zadávání veřejných zakázek při současném zajištění rovných podmínek a spravedlivé hospodářské soutěže na jednotném trhu;
- 31) PŘIPOMÍNÁ, že je třeba harmonizovat kontroly a audity a zajistit jejich přiměřenost, rozšířit uplatňování zásady jednotného auditu a zároveň zachovat vysoké standardy pro předcházení podvodům a korupci a boj proti nim na všech úrovních;
- 32) VYZÝVÁ Komisi, aby zajistila, že se bude politika soudržnosti více zaměřovat na výsledky, zejména aby při koncipování rámce budoucí politiky využívala fakticky podložený přístup a aby dále rozvíjela a zjednodušila zavedené systémy monitorování a hodnocení s cílem posoudit, jak se prostřednictvím investic a reforem daří plnit strategické cíle, posílit nástroje zaměřené na zkoumání potenciálních a skutečných dopadů politických zásahů a dále začlenit posuzování územního dopadu do přípravy a hodnocení politik;

* * *

- 33) SE ZÁJMEM OČEKÁVÁ, že Komise předloží výsledky přezkumu politiky týkající se dopadu budoucích rozšíření na politiku soudržnosti;
- 34) OČEKÁVÁ, že návrhy týkající se příštího legislativního balíčku pro politiku soudržnosti obdrží co nejdříve během roku 2025, aby jej bylo možné urychleně projednat a včas a hladce zahájit jeho provádění.
-